

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Tóth M. Gábor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tóth M. Gábor ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű és a III.rendű felperes neve (III.rendű felperes címe) III. rendű felpereseknek, alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen jóhírnév megsértésének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. október 20. napján meghozott 40.P.23.008/2015/5. számú ítélete ellen az I-III. rendű felperesek részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. és III. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Alperes országgyűlési képviselő, aki ... **napján** I. és III. rendű felperes működése, továbbá II. rendű felperes, mint az I. rendű felperes elnökének tevékenységével összefüggésben írásbeli választ igénylő kérdéssel fordult ... miniszterhez. Levelében az alperes azon álláspontját fogalmazta meg, hogy I. és III. rendű felperes pénzügyi visszaéléseket követ el.

I., II. és III. rendű felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát annak állításával, hogy folyamatos korrupció és más bűncselekmények gyanúja lengi körül a ...-t, súlyos bűncselekményekre, pénzügyi visszaélésekre utalt, majd állította, hogy költségvetést illető közpénzek százmilliói kerültek jogosulatlanul a ...-hez és annak további alvállalkozóihoz. Valótlanul állította, hogy az ... megsértette az 1998. évi IX. törvényt és nemzetközi szerződést is sért, a jogsértések a költségvetést megrövidítő pénzügyi visszaéléssel és a korrupcióval párosulnak, közpénzek százmilliói áramlanak a ...-be, onnan pedig vissza az ... vezetőihez. A valóságot hamis színben tüntette fel azon kérdés feltételével, hogy felelősnek tartja-e II.rendű felperes neve elnököt a kormányrendelet és a ... megsértéséért, illetve mit kíván tenni a folyamatos pénzügyi visszaélés megállapítása és a törvényesség helyreállítása érdekében. Kérték, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a

további jogsértéstől, kötelezze bocsánatkérő levéllel történő elégtétel adására oly módon, hogy annak biztosítson saját költségen megfelelő nyilvánosságot. Kérték, hogy a bíróság a perrel felmerült költségek megtérítésére is az alperest kötelezze. Keresetük jogcímeiként a 2013. évi V. törvény 2:51. § (1) bekezdését, 3:1. §-ának (3) bekezdését, 2:45. §-ának (2) bekezdését jelölték meg.

Alperes a kereset elutasítását, felperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a II. és III. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 36.000 forint feljegyzett eljárási illetéket. A kereset elbírálásánál a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését, 2:43. §-ának d) pontját, 2:45. § (2) bekezdését, 3:1. §-ának (3) bekezdését hívta fel.

I., valamint III. rendű felperes jogi személyek, közülük az I. rendű felperes központi államigazgatási szerv. III. rendű felperes olyan gazdálkodó szervezet, amely felett a tulajdonosi jogokat I. rendű felperes gyakorolja. II. rendű felperes I. rendű felperesnek az elnöke. Rámutatott, hogy a sérelmezett kijelentéseket az alperes, mint országgyűlési képviselő fogalmazta meg, a levél címzettje az országgyűlés elnöke. A 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II.24.) OGY határozat 124. § (1) bekezdése alapján eljárva intézett írásbeli választ igénylő kérdést a ... miniszterhez. Ebből megállapíthatóvá vált a bíróság számára, hogy az alperes nem magánszemélyként, nem öncélúan, hanem képviselői minőségében eljárva fogalmazta meg a levelet, és határozta meg a kérdéseit. Szövege szabatos, stílusában mértéktartó, a ... miniszter tudomására kívánja hozni az általa feltárt körülményeket, az ezekből levont véleményét, az értékképletét, az álláspontját. Rámutatott, hogy a felperes által kiragadott egyes mondatrészek a szöveg egészébe ágyazva közéleti vitával összefüggő, érdemi információkat hordozó kijelentések. Egyetértett a bíróság az alperessel abban, hogy a végrehajtó hatalom ellenőrzése a 34/2004. (IX. 28.) AB határozat szerint az országgyűlési képviselők kiemelten védett szerepe. A Ptk. 2:44. § szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjog gyakorlása érdekében a közéleti szereplő személyiségi jogai méltányolható közérdekből korlátozhatók. A levél közpénzekkel való gazdálkodás helyes vagy helytelen módját vizsgálja, a levélben foglalt adatokból arra lehet következtetni, hogy a vizsgálódás indokolt is lehet. Az olvasó számára a levél nyitva hagyja a véleményalkotás lehetőségét, az egyes kijelentések tényállításokat nem fogalmaznak meg, hanem valósnak tekintett tényekből von le okszerű következtetést.

A felperes által felsorolt egyes kijelentések kapcsán is állást foglalt. Arra a megállapításra jutott, hogy a felperesek közéleti szereplők, közéleti vitában szélesebb körben kötelesek túrni személyiségi jogok korlátozását, a közpénzzel történő gazdálkodás országgyűlési képviselői ellenőrzése alapvető állampolgári jogosultság. Kiemelte azt a körülményt, hogy az alperesi levél a címzetthez jutott el, nyilvánosságra nem került. A fentiek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperesi levél alkotmányos jogosultság gyakorlását testesítette meg, melynek rendszeres alkalmazása az alperesnek, mint országgyűlési képviselőnek, nemcsak joga, kötelessége is.

Az ítélettel szemben az I., II. és III. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Ebben azt indítványozták, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetüknek adjon helyt. Alperest első- és másodfokú perköltségben marasztalja.

Az elsőfokú ítélet indokolása nem következetes, mert nem foglal állást abban a kérdésben, hogy alperes felelősségre vonásának akadálya az, hogy a kérdéses levélben foglaltak nem minősülnek tényállításnak, vagy az, hogy a tényállítások nem valósítanak meg jogsértést. Megítélésük szerint az alperes sorai tényállításokat tartalmaznak, ugyanis az alperes kizárólag kijelentő módon fogalmaz, ami pedig egyedül megtörtént esemény leírására alkalmas. Ezzel szemben bizonytalan kifejezésre feltételes módon való megfogalmazás, illetve a „véleményem szerint” kifejezés használata lett volna alkalmas. Ezt fejezte volna ki, ha az alperes bizonytalan, vagy feltételezéseket közöl. A kijelentő mód használata azonban a magyar nyelv szabályai szerint bizonyosságra utal, ebből pedig az következik, hogy a levél tényállításokat tartalmaz, és nem véleményt fejez ki.

Mindenképpen tévesnek tartották, hogy egy ...-t a végrehajtó hatalom részeként minősített az elsőfokú bíróság, hiszen ilyen szervezet közhatalommal nem rendelkezhet, a Magyar Állam tulajdonosi pozíciójából ez nem következik. Amennyiben a felpereseket közszereplőnek tekintjük, a tűrési kötelezettség magasabb. Tévedés azonban ennek abszolutizálása, a személyiségi jogi védelemre a közéleti szereplő is jogosult, így bűncselekmény elkövetésével való összefüggésbe hozatala álláspontjuk szerint jogsértő tartalmat hordoz. Nem értettek egyet azzal sem, hogy a levél szövege mértéktartó, mert a feltett kérdések részleteiben a szöveg egészében valótlan tartalmú állításokat fogalmaz meg, lejárató jelleggel. Hivatkoztak arra, hogy a ... miniszter korábban adott válasza az alperes levelében szereplő állításokra nem ad alapot, ezért az alperes alaptalanul használta az ellenőrzés kifejezést. Ebből az átlagolvasó csak azt olvashatja ki, hogy az alperes szándéka nem a vizsgálódás előidézésére irányult, a valóságnak meg nem felelő tényeket közvetített. Az a körülmény pedig, hogy a levél címzettje a kérdést megválaszolta, semmilyen mértékben nem bírhat jelentőséggel a jogsértés megvalósulása tekintetében. A 34/2004. (IX. 28.) AB határozat büntetőjogi tárgyú, becsületsértés, rágalmozás bűncselekményért való felelősségre vonás tekintetében irányadó, a személyek polgárjogi védelmére irányuló eljárásban ezen okból egyébként sem bírhat relevanciával. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a levél csupán a címzetthez jutott el. Egyrészt magából a levélből megállapítható, hogy a levél az Országgyűlés elnöke részére került kézbesítésre, majd az elektronikus hírközlő hálózaton nyilvánosságra került, az Országgyűlés honlapján bárki számára elérhető. A parlamenti kérdések nyilvánosságát demonstrálja egyébként maga az írásbeli kérdés is, hiszen egy másik parlamenti kérdésre hivatkozik, ami tehát önmagáért beszél. A parlamenti kérdések nyilvánossága ezen az alapon nem vitatható.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. A következetes bírói gyakorlat szerint a való tényekből levont következtetés, az értékítélet megfogalmazása jóhírnév megsértésére nem ad alapot. Erre mutat rá az EBH2011. 2396. számú elvi döntés. A per tárgyává tett írásbeli kérdésre adott ... miniszteri válasz szerint I. rendű felperes és annak vezetőjeként II. rendű felperes maguk is megerősítették, hogy

III. rendű felperes teljesített kifizetést I. rendű felperes több munkatársának, illetve hogy a III. rendű felperes részt vesz az I. rendű felperes és az ... közötti együttműködési megállapodás teljesítésében, amelyhez III. rendű felperes teljesítési segédeként vesz igénybe. Az alperesi álláspont szerint ennek megfelelően a per tárgyává tett írásbeli kérdésekben szereplő ezen tények a valóságnak megfelelnek. A való tényekből levont következtetés, ezen tények minősítése, értékelése nem alkalmas a jóhírnév megsértésére. A kijelentés minősítése tényként vagy véleményként történő minősítése nem a használt igeidő, az igemód vagy a mondatfajta kérdése. Felhívta a Kúria ... **számú** eseti döntését. Rámutatott, hogy az Alaptörvény 7. cikk (2) bekezdése alapján a végrehajtó hatalom ellenőrzése alkotmányos feladat, ennek eleget téve tette fel a kérdést a felügyeleti jogot gyakorló ... miniszterhez, így az Alaptörvénynek a véleménynyilvánítás szabadságát elismerő IX. cikk (1) bekezdésének fokozott védelme alatt áll. Abban az esetben, ha egy országgyűlési képviselőnek a végrehajtó hatalom ellenőrzése körében megfogalmazott következtetése, vagy értékítélete a jóhírnév megsértését alapozná meg, az érdemben korlátozná az országgyűlési képviselői feladatok ellátását, a közügyek szabad megvitatását.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla jogi következtetéseivel és ennek következtében érdemi döntésével is egyetértett.

A Ptk. 2:42. § (1) bekezdés alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy őt abban senki ne gátolja. A 2:45. § (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó valótlan tényt állít, híresztel vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A 2:44. § értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét a szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.

A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat szerint a közhatalom gyakorlóinak védelmében a véleménynyilvánítás szabadsága a magánszemélyekhez képest csak kisebb mértékben korlátozható. A határozat indokolása szerint a kritika határai a kormányzat, a közhivatalnokok esetében, a politikusok tekintetében, és valamennyi közszereplő esetében tágabbak, mint a magánszemélyek esetén. A Kúria **ítéletében** akként fogalmaz, hogy a közszereplés a politikai hatalom gyakorlásánál lényegesen tágabb társadalmi kategória, az is közszereplőnek minősülhet, aki egyéb módon (irodalmi, tudományos tevékenység által) jelenik meg a nyilvánosság előtt, társadalmi kérdésekben alkot véleményt és gyakorol hatást a közösségre. Közszereplésnek, közéleti szereplőnek tehát az tekinthető, ami, illetve aki befolyásolja a szűkebb, vagy tágabb társadalmi életet, a helyi, vagy országos viszonyok alakulását, ami nem csak politikai tevékenységgel, hanem művészet, tudomány, irodalom területén végzett alkotói munkával, de valamennyi olyan tevékenységgel elérhető, amely a közvéleményt alakítja. Közéleti szereplők tehát mindazok, akik közhivatalt viselnek, közjavak kezelésével bíznak meg, tágabb értelemben

pedig azok, akik valamilyen szerepet játszanak a közéletben, társadalmi életben (politika, gazdaság, művészetek, sport területén). Nem vitás, hogy I. rendű felperes a 2011. évi CXCV. törvény 7. § alapján költségvetési szerv, azaz közfeladat ellátására létrejött jogi személy. II. rendű felperes az I. rendű felperes elnöke, törvényes képviselője, míg III. rendű felperes tulajdonosi jogait I. rendű felperes gyakorolja. Közéleti szerepvállalásukat, ekként magasabb tűrési kötelezettségüket nem az alapozza meg, hogy a végrehajtói hatalom részeként működnek, hanem a közpénzek feletti rendelkezés. A fentiekből az következik, hogy felperesek a tevékenységükkel összefüggésben kifejtett valótlán és sértő tényállítást alapvetően nem, de éles hangvétellű kritikát tőrní kötelesek, ezzel összefüggésben a személyiség polgári jogi védelme nem illeti meg a felpereseket.

A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása azonban - felperesek álláspontjától eltérően - nem azon az elven történik, hogy a mondat kijelentő vagy feltételes módban kerül-e megfogalmazásra. Az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a PK 12. számú állásfoglalás eredetileg sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott elveit. Ennek II. pontja szerint a kifogásolt közléseket a maguk egészében kell vizsgálni, nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell megítélni. A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása az úgynevezett „bizonyíthatósági teszt” alapján valósul meg (BDT2012. 2653.). Tény a való világ azon objektív - az emberi tudattól független - mozzanata, amely a múltban, vagy a jelenben érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés, vagy cselekvés, ekként valósága bizonyítással igazolható. A véleménynyilvánítás ezzel szemben szubjektív kategória, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értékítélet, következtetés, valóságtartalmára tehát bizonyítás nem folytatható le.

Az elsőfokú bíróság a fentiek szem előtt tartásával a kereset tárgyává tett kijelentésekről egyenként állást foglalt, a véleménynek, alperesi következtetésnek, értékítéletnek tekinthető kijelentésekről egyenként ítélete indokolásában számot adott, döntése indokaival a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett.

A kereset elutasításánál azonban elsősorban nem a bizonyíthatósági teszt elvégzésének, hanem annak volt jelentősége, hogy alperes országgyűlési képviselői jogosítványával élve, a házszabályban számára biztosított lehetőség szerint az erre irányadó eljárási szabályok mellett terjesztette elő az írásbeli kérdést, melyben a felperesek által sérelmezett kijelentéseket tette.

Magyarország Alaptörvényének 4. cikk (1) bekezdése szerint az országgyűlési képviselők jogai és kötelezettségei egyenlők, tevékenységüket a köz érdekében végzik, e tekintetben nem utasíthatóak. A 7. cikk (1) bekezdés szerint az országgyűlési képviselő kérdést intézhet az alapvető jogok biztosához, az Állami Számvevőszék elnökéhez, a legfőbb ügyészhez, és a Magyar Nemzeti Bank elnökéhez a feladatkörükbe tartozó bármely ügyben. A (2) bekezdés szerint az országgyűlési képviselő interpellációt és kérdést intézhet a Kormányhoz és a Kormány tagjához a feladatkörükbe tartozó bármely ügyben.

A 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (1) bekezdés szerint az Országgyűlés ülésének napirendjében feltüntetett időpontban interpelláció és kérdés,

illetve interpelláció vagy kérdés tárgyalására minden olyan héten, amikor az Országgyűlés ülést tart, legalább a házszabályi rendelkezésekben meghatározott időtartamot kell biztosítani. Valamennyi képviselőcsoport számára lehetővé kell tenni, hogy az ülésen legalább egy általa benyújtott interpelláció és kérdés tárgyalására sor kerüljön. A Házbizottság a független képviselők létszámát figyelembe véve biztosítja számukra az interpellációk és kérdések feltételének lehetőségét. A (2) bekezdés szerint, akihez az Alaptörvény szerint interpelláció vagy kérdés intézhető, köteles az interpellációt vagy kérdést személyesen, kivételesen helyettese útján megválaszolni.

A 10/2014. (II.24) OGY határozat 124. § (4) bekezdés szerint a házelnök a 121. § (4) bekezdésében meghatározott jogkörén túl vizsgálja azt, hogy a kérdés megfelel-e az Országgyűlésről szóló törvény 29. § (4) bekezdésében foglalt feltételeknek. A 121. § (1) bekezdés szerint a képviselő az Alaptörvényben meghatározott személyekhez a feladatkörükbe tartozó ügyben intézhet interpellációt, melyet a házelnök a (4) bekezdés szerint hivatalból vagy az interpellált kérelmére visszautasít, ha nem az (1)-(3) bekezdés szerint nyújtották be, vagy melynek elhangzása esetén az Országgyűlésről szóló törvény 48. § (1) bekezdése alapján rendreutasításnak lenne helye.

A kérdés és az interpelláció intézménye az országgyűlési képviselőknek a köz érdekének védelme érdekében végzett tevékenységének egyik garanciája, a közpénzek felhasználása ellenőrzéséhez nélkülözhetetlenül szükséges információk kérését teszi lehetővé, a közügyek szabad parlamenti megvitatását teszi lehetővé.

Az Alkotmánybíróság 34/2004. (IX.28.) AB határozata szerint alkotmányos követelmény, hogy a képviselői felelősségmentesség kiterjedjen az országgyűlési képviselőnek a képviselőtársát, vagy más közhatalmat gyakorló személyt, vagy közszereplő politikust érintő, közügyek megvitatásával kapcsolatos értékvédelem kifejező véleménynyilvánításra. A szabad véleménynyilvánítás különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti.

Alperes országgyűlési képviselői feladata ellátása során, a házszabályi rendelkezéseknek meghatározott módon az Alaptörvény szerinti közjogi méltósághoz kérdést intézett, ebben a jogosítványában nem utasítható, abban az esetben is immunitást élvez, ha a kérdés feltétele során közölt tények a vizsgálódás, illetve a kérdés megválaszolója következtében valótlannak bizonyulnak. A közhatalom, a közpénzek feletti rendelkezés bírálatának elsődleges terepe ugyanis az Országgyűlés, alperes feladatait nem láthatja el attól való félelem mellett, hogy amennyiben a feltevései nem igazolódnak be, büntető-, avagy polgári jogi szankcióktól kell tartania.

Kétségtelen, hogy a véleménynyilvánítás joga is olyan alapjog, amely csak felelősséggel, társadalmi rendeltetésének megfelelően gyakorolható, a tudatosan valótlan tartalmú feljelentés, bejelentés joggal való visszaélést is megvalósíthat, az érintett fél a személyiségi jogi eszközök igénybevitelére igényt tarthat. Jelen perben azonban alperes ... **napján** kelt írásbeli kérdése ilyen tudatos, az intézmény társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra történő felhasználására nem utal. Az

... miniszter parlamenti kérdésre adott válaszát annyiban érinti, hogy ... képviselő által vázolt időszakban több százmillió forint közpénzt fizettek ki III. rendű felperesnek, melynek kapcsán a kérdések feltétele az I. rendű és III. rendű felperes közötti szerződésekre irányult. ... kérdése és az erre adott miniszteri válasz a peradatok részét nem képezi, ekként megalapozottan arra sem vonható le következtetés, hogy alperes a valós tények teljes körű ismerete mellett, kifejezetten a felperesek jogainak csorbitása érdekében alkalmazta a kérdés intézményét, tudatosan, visszaélészerűen tett valótlan tartalmú kérdést. A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, II. és III. rendű felpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján 600.000 forint pertárgyérték alapulvételével egyetemleges kötelezettséggel a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte. I. rendű felperes az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján illetékmentes. Másodfokú perköltségről a Pp. 78. § (2) bekezdés alapján rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2016. június 14.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. . Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:
Szabó Hajnalka tisztviselő